

DZIAŁALNOŚĆ INSTRUKCYJNO - METODYCZNA DLA BIBLIOTEK SZKOLNYCH ORGANIZOWANA PRZEZ BIBLIOTEKĘ PEDAGOGICZNĄ CEN W BIAŁYMSTOKU

Olga Topolewska, Biblioteka Pedagogiczna CEN w Białymstoku

Biblioteka Pedagogiczna w Białymstoku doradztwem dla bibliotek szkolnych zaczęła się zajmować od września 1999 roku. Oprócz instruktazu przywarsztatowego, prowadzonego od lat, przejęła działalność metodyczną, jako że w Białymstoku zlikwidowano etat doradcy metodycznego.

Struktura organizacyjna w ciągu ostatnich lat zmieniała się kilkakrotnie, spowodowane to było przekształceniami instytucjonalnymi jakim podlegała biblioteka i ośrodek doskonalenia nauczycieli. Na początku powołano 1 - osobowe stanowisko w postaci koordynatora pracy instrukcyjno - metodycznej ds. bibliotek szkolnych, następnie utworzono Zespół Instrukcyjno - Metodyczny ds. Bibliotek Szkolnych, składający się, oprócz koordynatora, z 2 bibliotekarzy szkolnych zatrudnionych na 1 etatu. W chwili obecnej doradztwem zajmują się dwie osoby na stałe zatrudnione w Bibliotece Pedagogicznej CEN, które są wspierane w swoich działaniach przez pozostałych pracowników placówki.

W ciągu ponad trzech lat działalności wypracowaliśmy stałe sprawdzone formy pracy. Zaliczają się do nich: spotkania metodyczne, warsztaty, zespoły samokształceniowe, konferencje, konkursy, konsultacje indywidualne.

Spotkania metodyczne organizowane są co najmniej dwa razy w roku szkolnym dla bibliotek szkolnych różnych typów szkół Białegostoku i byłego województwa białostockiego. Miejscem spotkań była początkowo siedziba Biblioteki Pedagogicznej w Białymstoku i siedziby poszczególnych filii (tak wynikało z przeprowadzonych ankiet), ostatnio poszczególne biblioteki szkolne dobrowolnie zgłaszają chęć współorganizowania tego typu formy doskonalenia i zapraszają chętnych bibliotekarzy do swoich szkół. Należy podkreślić to, że systematycznym doradztwem objęliśmy większą część naszego województwa, a spotkania w miastach powiatowych mają ogromne znaczenie dla nauczycieli bibliotekarzy pracujących w odległych miejscowościach.

Spotkania mają za zadanie zapoznawać nauczycieli bibliotekarzy z aktualnościami dotyczącymi warsztatu pracy, nowościami w dydaktyce i metodyce nauczania, ciekawymi formami pracy pedagogicznej oraz zmianami w prawie (oświatowym, bibliotecznym). Drugim, niezwykle ważnym zadaniem jest przybliżenie warsztatu informacyjnego, jak i form pracy pedagogicznej realizowanych przez daną bibliotekę - gospodarza spotkania. Nauczyciele bibliotekarze pokazują katalogi, kartoteki, w tym komputerowe, przeprowadzają ciekawe zajęcia otwarte z edukacji czytelniczej i medialnej, prezentują kroniki oraz wystawy okolicznościowe, przedstawiają montaż słowno - muzyczne, inscenizacje.

Innym celem organizowanych spotkań jest zintegrowanie środowiska bibliotekarskiego, stworzenie odpowiednich warunków i możliwości do wzajemnych kontaktów zawodowych, wymiany doświadczeń.

Odmienną formą doskonalenia są **warsztaty**. Dotyczą one tych zagadnień z zakresu bibliotekarstwa (literatury, warsztatu pracy nauczyciela bibliotekarza), których nie sposób jest, głównie z powodów bogatej zawartości treściowej, zrealizować podczas cyklicznych, krótkich spotkań z bibliotekarzami. Ich organizacja jest poprzedzona badaniem ankietowym potrzeb bibliotekarzy w zakresie tematyki szkoleń. Warsztaty są realizowane nieodpłatnie przez pracowników Biblioteki Pedagogicznej jak i przez wykładowców z zewnątrz (odpłatnie).

Zrealizowałyśmy warsztaty m. in. na tematy: katalogowanie kaset video, opis bibliograficzny w kartotece, zestawieniu i bibliografii załącznikowej, klasyfikacja zbiorów bibliotecznych, edukacja czytelnicza i medialna w ponadgimnazjalnej szkole zawodowej, elementy biblioterapii.

W roku szkolnym 2002/2003 postanowiliśmy włączyć do aktywnej współpracy nauczycieli z bibliotek szkolnych i zaproponowałyśmy najbardziej wyróżniającym się nauczycielom bibliotekarzom prowadzenie **zespołów samokształceniowych**.

Uznałyśmy, że osoby, które zdobyły kolejny stopień awansu zawodowego, potrafią udzielić najlepszych rad swoim koleżankom odbywającym staż. Podobnie w przypadku edukacji czytelniczej i medialnej - podczas zespołów doprowadziłyśmy do ogólnej wymiany doświadczeń w zakresie realizacji ścieżki.

W przypadku bibliotek użytkujących MOL-a głównym celem organizacji powyższej grupy było doprowadzenie do spotkania zainteresowanych wzajemną współpracą bibliotekarzy oraz wymiana dotychczasowych doświadczeń w zakresie komputeryzacji. Uczestnicy zespołu wymienili się adresami internetowymi, kontaktują się ze sobą w sytuacjach problemowych.

Tak więc, zespoły samokształceniowe służą zasadniczo rozwiązywaniu na bieżąco trudnych problemów związanych z funkcjonowaniem bibliotek, pomagają wypracować zespołowo określone zasady postępowania. Jest to szczególnie ważne w dzisiejszych czasach, kiedy to przepisy prawa nie nadążają za zmianami w placówkach szkolnych i nauczyciele muszą sami podejmować decyzje. W obecnym roku szkolnym pojawił się problem łączenia bibliotek; podczas zespołu samokształceniowego wypracowałyśmy zasady postępowania w takich sytuacjach.

Konferencje metodyczne w początkowym okresie działalności organizowałyśmy w różnych miesiącach roku szkolnego. Z czasem wypracowany został zwyczaj organizowania, jednej konferencji w roku szkolnym, w miesiącu czerwcu. Zespół Doradztwa, w miarę możliwości finansowych, zapraszał do wygłoszenia wykładów ciekawe postacie związane z nauką, kulturą, bibliotekarstwem. I tak, gościliśmy w naszej placówce, m. in. mgr Teresę Sawicką (autorkę zatwierdzonego przez MEN programu edukacji czytelniczej i medialnej), prof. Jadwigę Izdebską z Uniwersytetu w Białymstoku, aktorkę Halinę Machulską.

Konferencje służą również podsumowaniu całorocznej pracy Zespołu Doradztwa, wręczane są uroczysto nagrody i wyróżnienia uczestnikom konkursów. Konferencjom towarzyszą prezentacje najciekawszych wystaw przygotowanych przez biblioteki szkolne.

Konkursy ogłaszane są na początku roku szkolnego, mają na celu promocję pracy pedagogicznej nauczycieli bibliotekarzy oraz upowszechnienie dorobku bibliotek szkolnych w szerszym środowisku. Zorganizowałyśmy konkursy na następujące tematy:

- "Jej portret". Prezentacja pracy biblioteki szkolnej
- "By innych zapalać, samemu trzeba płonąć". Konkurs prac indywidualnych
- Wystawa jako jedna z form pracy pedagogicznej
- "I Ty możesz zostać przewodnikiem po mediach". Praca z aktywnym bibliotecznym,
- Małe formy teatralne w pracy biblioteki szkolnej, Biblioteka szkolna w "Mojej małej ojczyźnie"
- Lektury szkolne inaczej...
- Promocja młodych talentów.

Nie brakuje wśród naszych propozycji doskonalących **konsultacji indywidualnych** oraz **odwiedzin w bibliotekach szkolnych**. Podczas bezpośredniej rozmowy najczęściej zadawane są pytania dotyczące następujących zagadnień:

- awans zawodowy nauczyciela bibliotekarza (sporządzanie planu pracy, forma sprawozdania, wymagania kwalifikacyjne, sposób porządkowania dokumentów w teczce),
- edukacja czytelnicza i medialna (przepisy prawne, podstawa programowa, zasady opracowywania programów autorskich, poradniki metodyczne, konspekty zajęć, wykazy programów autorskich, sposób realizacji ścieżki w szkołach),
- przepisy prawne (obowiązujące akty prawne, zatrudnianie nauczycieli bibliotekarzy, likwidacja bibliotek i przekazywanie księgozbioru, czas pracy nauczyciela),
- opracowanie zbiorów (dokumentacja zakupów, katalogowanie, klasyfikacja, hasło główne)
- sporządzanie opisów bibliograficznych do kartotek, zestawień bibliograficznych i bibliografii załącznikowej.

Ciekawą i cieszącą się wielkim powodzeniem formą pracy są corocznie organizowane **wycieczki szkoleniowe**. Odwiedziliśmy skomputeryzowane, bądź komputeryzujące się, biblioteki szkolne w Zambrowie (pierwsza skomputeryzowana biblioteka w województwie podlaskim), Hajnówce, Białymstoku.

Wyjeżdżaliśmy do Warszawy, gdzie zapoznaliśmy się z pracą z m. in.:

- Biblioteki Narodowej, w tym Zbiorów Specjalnych;
- Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego;
- Biblioteki Sejmowa;
- Biblioteki Muzeum Literatury

W tym roku szkolnym mamy zamiar zwiedzić Bibliotekę Archidiecezjalną Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku.

Zajmujemy się również **działalnością wydawniczą**. Wydałyśmy w niewielkim nakładzie 6 zeszytów metodycznych ze scenariuszami zajęć, na bieżąco - w miarę zgłaszanych potrzeb - przygotowujemy pomoce metodyczne (wykaz opracowanych pomocy znajduje się na naszej stronie bibliotecznej <http://cen.bialystok.pl> / Biblioteka Pedagogiczna / Doradztwo dla bibliotek szkolnych / Publikacje / Wykaz).

Od 2002 roku nadsyłane przez nauczycieli bibliotekarzy w wersji elektronicznej scenariusze zajęć zamieszczamy na stronie internetowej naszej placówki, pod wskazanym powyżej adresem.